

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel: 684541

Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070-275154

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

22e jaargang nr.10

=====
5 november 1977

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt zelf na over alles, wat besproken wordt. Op deze vierde vrijdag van de maand bent u hier in de zaal aan de beurt om een onderwerp te stellen. Wat is uw keuze?

AANDACHT VOOR STOF EN GEEST

- Wanneer je bewust kijkt naar je menselijk bestaan, ben je je bewust, dat er vele geestelijke elementen in moeten schuilen. Maar het vreemde is, dat - zodra je maag knort - je de stem van je ziel niet meer hoort.

Een bewust mens beseft eveneens, dat je wel bezig kunt zijn met de allerhoogste geestelijke waarden, maar dat je daarom nog niet voorbij kunt gaan aan je burenen. Enkele malen kun je hen wel buiten beschouwing laten, maar dan komt er toch een ogenblik, waarop zij dit niet meer nemen.

De konklusie is, dat je aandacht dient te hebben voor het geestelijke, zowel als voor het stoffelijke. Maar helaas: vele mensen schijnen dit niet erg goed met elkaar te kunnen rijmen.

Volgens mij is dit in feite een restant van de oude christelijke mentaliteit van kort voor en kort na de reformatie. Men gaat tot God in alle vroomheid in de kerk, maar daarna vergeet men God maar weer en gaat als altijd aan het werk.

In de werkelijkheid kun je de delen van je wezen en alles, wat daarmee samenhangt, niet scheiden. Al vertel je je zelf ook, dat je een hoog geestelijk wezen bent, als mens zit en blijf je in de stof. Stof en geest vormen dan ook geen tegenstelling, zoals heel wat mensen schijnen te denken, maar vormen één eenheid.

Wie geestelijk begint te streven, bouwt in feite een gedachte-wereld op, waarin het geestelijke element een belangrijke

rol speelt, terwijl mogelijk mede hierdoor allerhande geestelijke en zelfs mystieke ervaringen voor zullen komen. Je wordt je dus wel meer bewust, van hetgeen je bent.

Maar zelfs wanneer je precies weet wie en wat je geestelijk bent en je doet in de stof daarmee geen steek, heeft het weinig zin. Ervaringswaarde bezit het dan niet, terwijl je bovendien innerlijk of in de stof in allerhande moeilijkheden komt te verkeren.

Daarom: Streef naar de geest en haar waarden, maar vergeet de praktijk niet, anders gedraag je je als een beest op aarde.

Heb aandacht voor de stof, maar zoek de kracht in jezelf.

Deze leuzen geven mijn mening weer, maar om duidelijk te zijn, zou ik de relatie tussen stof en geest moeten uitdrukken. Er zijn een aantal mogelijkheden en waarden, die je als mens in de stof dient te beleven. Of en hoe je de mogelijkheden waarmaakt en de waarden beleeft, hangt van je bewustzijn af. Je kunt echter aan mogelijkheden, waarden en zelfs invloeden nooit geheel ontkomen.

Het is dus niet mogelijk in waarheid te stellen, dat je deze of gene reeks stoffelijke ervaringen opzij zet. Ook al heb je wel degelijk een geestelijk leven, waarin vele geestelijke en karmische factoren een rol spelen. Je wordt onontkoombaar beïnvloed door het bewustzijn, dat je reeds in het verleden bereikte en vindt mede hierdoor in je geestelijke wereld en mogelijkheden een mate van kracht en besef. Soms zal het je hierdoor zelfs mogelijk zijn, vanuit je geestelijk besef, zonder stoffelijke middelen te hanteren in de stof toch werkzaam te zijn.

Zolang je echter alleen geestelijk probeert te werken, is dit laatste niet mogelijk, omdat je geen brug kunt slaan tussen de geestelijke waarden en de materie. De materie is, zolang je op aarde vertoeft, een komponent van het totale ik, waarin het geestelijk wezen op een voor zichzelf kenbare wijze zichzelf tot uiting dient te brengen.

Ik stel verder: de geest is een bewustzijn, dat zichzelf beproeft in de stof. Daarom moeten geest en stof als eenheid optreden in het menselijke leven daar, wanneer een van de factoren onvoldoende of niet werkzaam is, van een werkelijk menselijk leven niet eens meer gesproken kan worden.

Sommige mensen zullen protesteren en vragen: Maar een mens, die in een klooster gaat? Iets wat mij overigens vaak zielig aandoet, al die kostbaarheden, die daar leven achter slot en grendel. Zij vragen je: is dat dan niet goed?

Je kunt niet zeggen, dat zoiets voor niemand en nooit goed kan zijn. Maar wanneer dergelijke mensen denken zuiver geestelijk te werken, vergissen zij zich toch wel even. Zij werken in de stof en bouwen voor zich in die wereld bovendien een schijnwereldje op, waarin zij wel degelijk intrigeren en anderen benadelen, ook al gaat dit schijnbaar in alle vroomheid en alle vriendelijkheid. Zij zeggen: wij wijzen een ander op zijn fout, waar normale mensen zeggen, dat zij een ander een loer draaien. Maar het komt wel op het zelfde neer.

Kortom: men pretendeert wel een leven van b.v. gebed te leiden, maar is in feite net zo stoffelijk bezig als ieder ander. Alleen bouwt men een schijnwereldje op, waarin de zaken

anders worden genoemd, zonder dit wezenlijk te zijn.

Voor dergelijke mensen zou het beter zijn ook stoffelijk bewust actief te zijn. Dan kun je nog altijd stellen, dat je een bepaald deel van het normale menselijk leven vervangt door andere waarden in de stof.

Men kan b.v. zeggen: ik heb een zo sterk gevoel van goddelijke liefde, dat ik mijn verplicht gevoel mijn gehele leven aan het welzijn van medemensen te wijden, dan is het niet de vraag, of je dit vanuit een klooster doet of niet. Dan handel je volgens een hoger principe van menszijn en daarmee kan ik alleen maar vol bewondering accoord gaan.

Zeker zal men dan vaak menselijke waarden, die voor anderen belangrijk zijn, buiten beschouwing laten, maar je bent en blijft deel van het menselijke leven, je bent en blijft actief in een werkelijkheid, die je met alle andere mensen kunt delen.

Wanneer men echter stelt, niets met de wereld van de mensen van doen te willen hebben, behalve dan voor de mensen te bidden of te mediteren, zo lijkt het mij eenvoudiger, maar gewoon op je achterwerk te gaan zitten, daar de resultaten voor jou zowel als voor anderen hetzelfde zullen zijn.

Ik zeg niet, dat bidden enz. slecht is. Maar werkelijk bidden kan alleen maar een erkennen van een hogere macht betekenen, die in relatie staat met de werkelijkheid en daarin door deze erkenning meer kenbaar werkzaam kan zijn. Ontbreekt een van deze punten, dan is het gebed betrekkelijk zinloos.

Bidden, mediteren, concentratieoefeningen, allen zijn op zich goed, zo goed als uittredingen, besef van geestelijke werkelijkheid en het betreden van geestelijke werelden door mensen goed kan zijn. Maar wat is de zin van dit alles, wanneer je de uitwerking daarvan niet met alle mensen kunt delen - en dus niet alleen met een klein, select en buiten de rest van de mensheid staand groepje?

De stoffelijke wereld stelt zijn eisen. Wat o.m. betekent, dat je, voor alles wat je verdienen wilt, ook werken moet: zoals de wereld van je verwacht, dat je op een bepaalde wijze zult reageren op je medemensen, dat je je zult houden aan bepaalde regels.

De stoffelijke wereld, met al zijn regels en bezit - die niet zo belangrijk zijn als mensen wel denken - is de omgeving, waarin je jezelf waar moet maken, waarin je steeds weer zowel jezelf als je denkbeelden op de proef dient te stellen.

Zeg: in mij heb ik een gevoel van geestelijke werkelijkheid, een besef van geestelijke kracht, Wanneer ik een medemens ontmoet, die daaraan behoefte heeft en dit alles dan aan deze medemens geef, zal ik zelfs niet vragen, of het mij iets zal kosten, want die medemens is belangrijk. Je deelt dan je eigen leven met een ander leven, wordt zo rijker, ook al besef je dit zelf op dat moment mogelijk niet. Want alles, wat je van de kracht, die in jou is, schenkt aan een ander, zal in die ander voortleven, een band vormende, die nooit meer teniet gedaan kan worden. Kortom: een contact, waardoor niet alleen je bewustzijn groter wordt, maar ook een mogelijkheid tot hogere harmonie in jezelf, waardoor je beter beseft, hoezeer je een eenheid vormt met al het andere leven.

Heel wat mensen schijnen te denken, dat de geest de stof moet regeren of omgekeerd. Ik meen, dat in een werkelijke samenwerking er geen overheersende factor dient te bestaan. Ga uit van een gelijkwaardigheid tussen beiden.

Het ideale huwelijk is voor mij b.v. een man, die werkelijk bewust man is, een vrouw, die bewust en geheel vrouw is in een samenwerking, waarin beiden hun eigen rol zo perfect mogelijk vervullen. Dan vormen zij niet alleen een harmonie met grote geestelijke mogelijkheden, maar kennen zij ook stoffelijk geluk.

Zo ook stof en geest. Geestelijke streven, best. Maar dan wel zo, dat je er ook stoffelijk wat van waar kunt maken. De wereld? Zij is voor een groot deel illusie, gebaseerd op een denkwijze, waarvan je niet kunt controleren, of zij juist is. Vaak geef je de dingen eenvoudig een naam en meent dan meteen precies te weten, wat zij zijn.

In het beeld moet je zo goed mogelijk functioneren, indien je bestaan geestelijk zin wil hebben. En dit blijkt niet mogelijk te zijn, wanneer je verdeeld bent tegen jezelf. Daarom heeft het weinig zin je besef van het hogere in vrijblijvende bewoordingen uit te drukken en daarbij dan verder stil te blijven staan.

De praktijk is ongeveer deze: Geestelijk moet je meer bewust worden, maar bewustwording is gebaseerd op een erkennen van meer feiten. Dit is mogelijk door ervaringen. Daarnaast zul je alles, wat je innerlijk als juist en goed voelt, zo juist mogelijk buiten je waarmaken aan jezelf.

Het geestelijke doel is: beseffen, waarden en krachten, die in eigen ik bestaan erkennen om daarmee dan te gaan werken in de wereld buiten je.

Zoang het ikbeeld materieel is, zal de enige mogelijke uitdrukking van alle erkende geestelijke waarde en waarheid in de materie dienen te geschieden.

In de materie ben je in de eerste plaats gebonden aan de wereld, waarin je leeft. De wereld beperkt je. Je bent niet geheel vrij om te ervaren, maar slechts beperkt, want alle mogelijkheden, die je hebt, worden mede bepaald door je voertuig en de omstandigheden, waarin je leeft. Enkele malen zal men zich aan een dergelijke beperking geheel of deels weten te onttrekken, maar zelfs dan verwissel je alleen de ene beperking voor de andere.

In de stof bestaat er een maatschappelijke onvrijheid, die nooit geheel teniet gedaan kan worden. Verder zit je met vele erfelijke kwaliteiten. Je kunt je voertuig daarom nog wel voor een groot deel leren beheersen, maar dat wil nog niet zeggen, dat je het geheel aan je wensen kunt aanpassen, of zelfs maar in belangrijke mate zult kunnen veranderen.

Doot deze onvrijheid is de geest zeker niet in staat zich bij voortdoring in de stof te openbaren, zoals zij dit zou wensen. Daarom geldt het volgende:

De geest draagt in zich bepaalde krachten en besef. De kracht is vaak overdraagbaar, het besef vormt een innerlijk weten, dat de rede kan overrageren. Een mens, die dit beseft, zal van deze mogelijkheden gebruik moeten maken. Op aarde betekent geestelijk bewust leven in feite: zodanig gebruik maken van je geestelijke mogelijkheden, dat je daarvan iets in je stoffelijke onvrijheid kunt manifesteren.

Geen enkele bewustwording en erkenning in de stof kan volledig waardevol zijn voor het ik, of het geheel waartoe dit ik behoort, tenzij ook met geestelijke middelen daaraan uiting wordt gegeven in de materie en wel in overeenstemming met de beperkingen en regels, die stoffelijk voor je bestaan.

Heel wat mensen zullen dit laatste niet juist vinden en stellen: als geestelijk bewuste behoef ik mij toch niet aan de regels te houden? Voor jezelf misschien inderdaad niet, maar wel voor anderen. Vergelijk: oversteken.

Volwassenen kunnen heus wel oversteken, terwijl het voetgangerslicht op rood staat, want die kijken heus wel goed uit. Maar wanneer zij dit steeds weer doen, zullen er kinderen zijn die denken, dat zij ook wel kunnen gaan wanneer zij willen. Maar die kijken dan niet uit en komen mogelijk onder een auto.

Omentwille van de geestelijk minder bewusten zullen zelfs de grote ingewijden zich zoveel mogelijk houden aan de bestaande regels, zelfs indien zij de zinloosheid daarvan goed beseffen.

Waarmede mijn onderwerp in feite is afgehandeld. Ik wil echter het geheel nog even in korte regels weergeven in de hoop, dat dit alles voor u duidelijker maakt. Allereerst: Geestelijk streven bestaat, ook voor de mens in de stof, voornamelijk uit een pogen jezelf te leren kennen. Het zoeken ook om eigen innerlijke krachten te beseffen en het streven naar de mogelijkheid eigen bewustzijn steeds meer ook los van stoffelijke waarden te gebruiken, terwijl men zich als mens ook bewust zal willen worden van de krachten en werelden, die rond de mens op onstoffelijke wijze bestaan en werkzaam kunnen zijn.

Een geestelijke bewustwording in deze zin is niets meer of minder dan een vergroten van eigen vermogen, uit een groter deel van het bestaan inzicht te verwerven en zo nodig kracht te ontvangen. Zo ontstaat wijsheid en vermogen, een doorzicht in alle samenhangen, maar evenzeer een vermogen, die samenhangen voor het ik te wijzigen, zover dit strookt met de wetten en het wezen van de wereld, waarin je leeft.

Materieel streven, stoffelijk werken en denken betekenen het bezitten van en gebruiken van eigenschappen, die eigen zijn aan het stoffelijke voertuig van het ik. Je zult ook je mogelijkheden hierin bewust moeten gebruiken en openbaren. Het is dwaas om de mogelijkheden, die je voertuig je biedt, geheel niet of slechts ten dele te gebruiken, maar alle gebruik moet bewust geschieden.

Het geheel van een stoffelijke bewustwording en een in stoffelijke zin juist leven impliceert, dat je leeft in een gemeenschap of maatschappij, dat je in dit leven persoonlijke relaties t.a.v. anderen erkent, dat je een taakstelling kent, die geldt t.a.v. de gemeenschap, jezelf of beiden.

Op het ogenblik, dat je -om welke redenen dan ook- een van de waarden in de stof ontkent, ofschoon je wel weet, dat zij bestaan, zul je mogelijk menen geestelijk bewuster te handelen, maar verwaarsloos je in feite een deel van je eigen mogelijkheden voor stoffelijke en geestelijke ontwikkeling.

Het juiste samengaan van stof en geest is dan ook gebaseerd op het voortdurend aanvullen van een besef van stoffelijke mogelijkheden met geestelijke erkenningen en het eventueel

waar maar doenlijk aanvullen van stoffelijke krachten met geestelijke kracht, wanneer de stoffelijke mogelijkheden tekort schijnen te schieten.

Geestelijke bewustwording kan voeren tot God. Maar de erkenning van God is waardeloos, wanneer men ook deze niet maakt tot een gelijktijdig openbaren van het erkende door middel van eigen leven en werken. Elk bereiken van een hogere geestelijke erkenning impliceert gelijktijdig het ontstaan van grotere verplichtingen. Ook t.a.v. het stoffelijke bestaan:.

Alle in de stof bestaande disciplines, die van waarde zijn in de stof, hebben in feite ten doel de mens meer van zijn geestelijk wezen bewust te maken. Maar eenmaal bewust van zijn geestelijke wezen en zijn mogelijkheden, zal de mens in de materie daarmede volgens eigen beseef moeten werken.

Het kan dus nooit goed zijn te stellen: in de geest werk ik voor mensen en geesten, maar in de stof doe ik zaken... Want elke kracht, die bruikbaar is in de geest en voor geesten, is ook in de stof te gebruiken voor medemensen. Dientengevolge zal de meer bewuste die krachten ook in het dagelijkse leven steeds weer gebruiken.

Het feit, dat voor iemand, die werkelijk geestelijk bewust wordt "geen strijdigheid kan bestaan tussen stof en geest", betekent voor een ieder, die nog niet zover is, toch al, dat je moet zoeken naar een zo groot mogelijke eenheid in je leven en proberen alles, wat je in stof en geest beleeft en doet, in zijn juiste betekenis te beseffen.

Stel geen eisen aan geest of materie op ogenblikken, dat je zelf faalt. Maar probeer alle falen steeds weer te corrigeren door een gebruiken van alle stoffelijke mogelijkheden en vooral door een beroep te doen op je geestelijke mogelijkheden tot erkennen. Put uit de geest zoveel mogelijk kracht, opdat je zelf steeds zo juist mogelijk zult kunnen ageren.

Volgens mij is geestelijk zowel als stoffelijk ook het volgende van belang: Wanneer, geestelijk danwel stoffelijk, een mogelijkheid erkend wordt, dient men de betekenis hiervan voor het ik zo goed mogelijk nagaan. Indien het ik de verantwoordelijkheid voor daad en mogelijke gevolgen kan aanvaarden, zal zo snel mogelijk beslist moeten worden. Wat betekent: Elke mogelijke ontwikkeling, die door het ik innerlijk en stoffelijk als aanvaardbaar erkend wordt, dient te worden omgezet in een streven en gebruiken van geestelijke krachten, volgens de mogelijkheden van het ogenblik.

Doe je dit niet, zo zul je tekort schieten voor jezelf en ten aanzien van anderen. Waarbij, om aan te vullen, nog enkele regels, die meer met de wereld dan met de mens zelf samenhangen.

Geestelijke krachten zijn voortdurend werkzaam op de wereld. Vanuit zeer verschillende geestelijke sferen - toestanden van bewustzijn - zijn geesten bezig de mensheid te helpen. Mensen op hun beurt zullen dergelijke geestelijke krachten, zij het bewust of onbewust, in vele gevallen helpen door niet alleen harmonisch daarmede krachten uit te stralen, maar ook de krachten, die de geesten uitstralen, om te zetten in woorden of daden, zodat op de wereld van de mensen de zaken, die in de geest leven, zo goed mogelijk worden waargemaakt.

Alleen dáár, waar geest en stof op deze wijze samenwerken, kan de wereld groeien in bewustzijn en zal de mens wel materieel soms tot beperkingen moeten overgaan, maar zullen dezen bijna onmiddellijk gekompenseerd worden door een groter innerlijk licht en de mogelijkheid, dat wat nog aanvaardbaar is, juist en vollediger, maar vooral ook harmonischer voor jezelf en anderen tot stand te brengen.

Harmonie is een van de belangrijkste factoren in de kosmos. Wat er op neerkomt, dat alle geestelijke krachten dienen samen te werken met alle menselijke krachten. Dit helaas is, door te grote verschillen in instelling en bewustzijn, niet altijd voldoende mogelijk.

Daarom zullen mens en geest moeten zoeken naar een zo optimaal mogelijke harmonie op die punten, waar zij nu mogelijk blijkt en zullen wij moeten trachten elke disharmonie, die in de wereld of onszelf dreigt te ontstaan, zo goed mogelijk te neutraliseren.

Geestelijke erkenningen kunnen misschien niet altijd in de stof worden uitgedragen. Maar dan bestaat hiervoor vaak wel een andere, mogelijk midder indringende wijze om er altans iets van uit te drukken. Gebruik dan deze.

Bepaalde stoffelijke zaken kunnen geestelijk niet meer geheel juist overzien of begrepen worden. De reactie daarop in de geest is een andere, dan je stoffelijk meent te mogen verwachten. Dat is niet zo erg. Wanneer de basis van uw probleem in de geest wordt aanvoeld, zullen de krachten, die de geest u tracht te geven, als vanzelf door uw behoeven harmonisch worden met de werkelijke mogelijkheden in de materie.

Daarom is het geheel van het menselijke bestaan gebaseerd op een samengaan van geest en stof en zal de gehele ontwikkeling van mensheid en wereld stoelen op de mogelijkheid tot harmonie. Waar die harmonie wegvalt en disharmonie overheerst, ontstaat niet alleen geestelijke nood en ellende voor vele mensen, maar vinden grote vernietigingen plaats, ontstaan wereldoorlogen, moord, doodslag en reageert zelfs de natuur voor de mens verkeerd. Disharmonie straft zichzelf.

Daarom is harmonie, zelfs uitgaande van een zuiver stoffelijk redelijk standpunt, iets om naar te streven. Want alleen waar harmonie bestaat en bewaard kan worden, is een werkelijke vooruitgang mogelijk en is voor een ieder een vrijer, beter en redelijker bestaan in de stof denkbaar.

Dat deze harmonie gelijktijdig ook geestelijke waarden en impulsen in de mensen gaat wekken, is dan mogelijk vanuit een stoffelijk standpunt niet zo belangrijk, maar het betekent wel, dat voor de mensen, die dezen ervaren, het leven gelijktijdig vollediger wordt.

De onvolledigheid van het bestaan als gevolg van een alleen stoffelijk of alleen geestelijk streven moet dus volgens mij ten koste van alles worden vermeden. Men moet altijd proberen de innerlijke waarden, geestelijke bewustwording om te zetten in iets, wat voor jezelf, zowel als voor anderen, een toename van harmonie betekent. Wanneer dit het geval is, zal blijken, dat er geen werkelijke tegenstelling bestaat tussen stof en geest, tussen stoffelijk streven en geestelijk streven, doch dat beiden een eenheid vormen.

Ontbreekt één van beiden, dan zal de eenzijdigheid niet alleen disharmonie betekenen, maar ook de reden zijn, dat daden en gedachten onverwachte en meestal voor de mens niet geheel aanvaardbare konsekwenties hebben. Vragen?

x Heeft geestelijke groei ook stoffelijke onthechting ten gevolge?

- Zo mag je het meen ik niet stellen. Want geestelijke groei heeft niet zonder meer een onthechting t.a.v. alle materie als gevolg. Geestelijke groei betekent wel een juistere waardering voor de werkelijke waarden in de materie ten gevolge.

Wat weer betekent, dat door geestelijke groei het voor de mens gemakkelijker zal worden afstand te doen van die stoffelijke waarden, die met zijn wezen en ontwikkeling op het ogenblik niet harmonisch zijn, terwijl gelijktijdig de harmonische werkingen en waarden in de stof veel sterker worden ervaren en voor het ik veel belangrijker worden dan voorheen.

Van onthechting is dus volgens mij in feite niet werkelijk sprake, tenzij u doelt op onthechtheid t.a.v. bezit: het nadrukkelijk opeisen van rechten zal bij geestelijke groei steeds meer verdwijnen, zodat begrippen als mijn man, mijn vrouw, mijn kind geen rol meer spelen en het ik bepaald wordt door de relatie, zoals die tussen ik en ik werkelijk bestaat. Het gaat dus niet meer om de emoties en pretenties, die men aan bepaalde denkbeelden omtrent verbondenheid of eigendom pleegt te verbinden.

Dus niet meer "mijn tuin", maar: de grond, die ik op het ogenblik bewerk. Gevolgd mogelijk door de gedachte: zolang ik er op werk, moet een ander er met zijn vuile voeten vandaan blijven, maar ook met het besef: wanneer een ander geheel geen mogelijkheid heeft grond te bewerken en dit toch begeert, zal ik kijken, hoe ik mijn taak met deze kan delen. Waarbij de enige belangrijke vraag is, of dit dan in goede verstandhouding, in harmonie, kan gebeuren.

Zo u al over onthechting wilt spreken, moet u dus wel beseffen, dat geestelijke groei niet betekent, dat je afstand doet van de wereld en alles, wat daarin bestaat. Je ziet en waardeert de zaken alleen anders.

Ik heb overigens een hekel aan mensen, die zo opvallend afstand willen doen van de wereld. Want over het algemeen zijn dit typen, die zichzelf voorhouden, dat voor hen niets stoffelijks belangrijk is om vervolgens te stellen, dat anderen op grond daarvan verplicht zijn aan hun stoffelijke noden tegemoed te komen. En daarvan houd ik nu eenmaal niet.

x Discipline speelt hier toch ook een grote rol...

- De enige vorm van discipline, die waardevol is, is de zelfdiscipline. Op het ogenblik, dat een discipline je door anderen wordt opgelegd, betekent zij in feite een beperking en beteugeling van je eigen mogelijkheden, dit tegen eigen wil en inzicht in meestal. Met het gevolg, dat je innerlijk verdeeld bent en steeds grotere behoefte gevoelt om de dingen te doen, die je verboden zijn, ook al zou je ze nooit gedaan hebben, als het niet verboden was.

Zelfdiscipline betekent in feite: het vermogen af te wege, wat werkelijk belangrijk is en je dan houden aan het besefte, ook wanneer er invloeden zijn van binnenuit of van buitenaf, die je beslissingen ongedaan zouden willen maken.

Zelfdiscipline komt neer op een zelf je weg kiezen en je dan ook aan een juist besepte keuze ondanks alles kunnen houden. In feite dus een mate van wilskracht.

Maar ware zelfdiscipline betekent nooit een jezelf iets ontzeggen, omdat anderen beweren, dat het niet goed is. Je zult alleen die dingen afwijzen, die volgens je eigen besef werkelijk schadelijk voor je zijn en alleen die dingen nastreven, die volgens je eigen besef voor jou werkelijk en blijvend van betekenis zijn. Dit zowel geestelijk als stoffelijk.

Goed bezien is werkelijke zelfdiscipline dus niets anders dan een zelfbeheersing, gebaseerd op eigen besef van juistheid. En dit is eigen aan een geestelijke groei.

Daar iedereen is uitgepraat, spreek ik nog kort over het tweede onderwerpje

p o l a r i s a t i e

Polarisatie is een modewoord, dat tracht duidelijk te maken, dat je de tegenstellingen moet vergroten om het juiste te bereiken. Wat er op neerkomt, dat iemand, die van polarisatie houdt, stelt: omdat ik hoogtevrees heb, moet ik aan de rand van de bovenste etage van de Eiffeltoren naar beneden gaan staan kijken. Want hierdoor vergroot ik de tegenstelling tussen mijn behoefte mijzelf te beheersen en de duizelingen, die mij door mijn hoogtevrees zullen bevangen.

Wanneer zo iemand dan te snel naar beneden gekomen is, beseft hij waarschijnlijk te laat, dat hij met zijn stelling toch ongelijk heeft gehad.

Polarisatie heeft alleen daar zin, waar je in feite eenzijdigheid nastreeft. Maar eenzijdigheid betekent onevenwichtigheid, wat op zijn beurt weer inhoudt, dat een evenwichtige ontwikkeling onmogelijk wordt.

Wat betekent, dat, naarmate een gemeenschap door polarisatie op b.v. politiek gebied meer onevenwichtig wordt, zij ook minder in staat zal zijn om als gemeenschap op een juiste en evenwichtige wijze te functioneren.

Polarisatie is een fout, die vooral door politieke partijen wel wordt gemaakt, omdat zij veronderstellen, dat door een scherper maken van tegenstellingen tussen zichzelf en anderen, meer kiezers zullen worden aangetrokken. Tot zover is hun stelling niet onjuist. Maar wat dan?

Iets dergelijks is in deze tijd gebeurd in uw land met het gevolg, dat u bezig bent aan de langste kabinetsformatie van uw politieke geschiedenis. En dat is nog niet alles. De kiezers eisen nu eenzijdig. De partij heeft minder mogelijkheden met anderen samen te werken dan voorheen en zal ook, wanneer een tijdelijke overeenkomst ondanks alles getroffen kan worden, nooit in werkelijke eenheid samenwerken met anders denkenden.

De socialisten willen op het ogenblik in feite alleen nog maar socialistisch regeren en zijn niet bereid mee te werken met anderen, wanneer dit in feite de toestand van land en volk zou verbeteren, zonder dat dit beantwoordt aan hun eigen theorien.

Zoals vele Christenen de wereld wel beter willen maken,

maar dan wel alleen op basis van hun eigen christelijke inzichten en wetten. Wanneer zij zonder die te volgen voor de mensen enige verbetering zouden kunnen bereiken, wijzen zij deze af als niet christelijk en dus niet aanvaardbaar.

De wijze, waarop de polariserende partijen in uw land op het ogenblik te keer gaan, betekent in feite machtsverlies en bij een volgende verkiezing heel goede kansen voor zowel VVD als CPN. Waaruit blijkt, dat op de duur juist de partijen, die zich niet te zeer bezig houden met het verscherpen van tegenstellingen, voor de mensen aantrekkelijker worden.

Degenen, die stellen, dat altijd een middenweg gekozen kan worden en samenwerking altijd voorop staat, zullen juist als gevolg van de geschapen sterke tegenstellingen meer kans krijgen. Want men ziet, hoe door een al te sterke polarisatie een onverzettelijkheid ontstaat, die alleen maar kan uitmonden in een positie, waarvoor een ieder moet boeten. Kortom: degenen, die bereid zijn alles voor een ieder beter te maken op grond van de mogelijkheden, zullen uiteindelijk altijd winnen van degenen, die stellen, dat zij alle verbeteringen wel wensen, maar dan alleen volgens de regels, neergelegd in hun programma.

Polarisatie doet denken aan een debat, dat lange tijd geleden in Delft plaats vond tussen twee dominees van dezelfde belijdenis.

Zij debatteerden over de Liefde Gods. De een meende, dat je de Liefde Gods moest zien als iets, wat eerst na de dood beleefd kon worden. De ander stelde, dat de Liefde Gods de kracht was, die het de mens mogelijk maakte voort te leven. Zij werden het wel met elkaar eens over de stelling, dat God de mensen liefheeft en dat de mensen dus ook elkaar lief moeten hebben, maar verschilden zozeer in mening over de beleefbaarheid van die Liefde, dat de heren elkaar letterlijk met de bijbel te lijf gingen. Beiden zijn daarna met lichte verwondingen afgevoerd onder het applaus van hun aanhangers. Zoals het in die dagen nog in de kerk er aantoe ging, gaat het in uw dagen eerder op het voetbalveld.

Dit maakt duidelijk, hoe weinig zinvol polarisatie in de meeste gevallen wel is. Deze mensen hadden één en hetzelfde geloof, één streven en denken. Maar van kleine, in feite theoretische, geschillen wilden zij niet afzien.

Zoals je kunt stellen, dat den Uyl een redelijk goede econoom is, maar een bepaald inzicht huldigt - dat natuurlijk in twee punten uiteen valt - en daarom de inzichten van anderen terzijde wenst te schuiven. Waardoor zijn eigen theorie in de praktijk geheel onhaalbaar wordt. Maar dat heeft hij kennelijk nog niet bemerkt.

Hij stelt, dat een zo democratisch mogelijke gemeenschap dient te worden gehandhaafd, waarin echter alle geldverkeer geheel onder de controle van de staat dient te komen en zegt in de tweede plaats, dat een ieder, ongeacht prestatie, van alle voordelen van de welvaartsstaat dient te kunnen genieten. Waarbij hij over het hoofd ziet, dat de welvaart al lang heen is.

Tot op heden is hij in zijn streven - omdat hij niet anders kon - nogal gematigd opgetreden. De geldontwaarding in uw land lag dan ook het laatste jaar rond de 7%. De Duitsers

dachten wel sociaal, maar voelden toch meer voor loon naar verdienste. Hun munt verminderde met rond 5% in waarde.

Onaanvaardbaar lijkt mij voor velen het feit, dat den Uyl zich en zijn ministers rond een ton opslag gaf en gelijktijdig predikte, dat men over de nullijn moest nadenken voor alle anderen. Hij heeft wel evenveel nullen als zichzelf, maar bij u komen zij er voor, bij hem er achter. En dat scheelt een hoop.

In andere landen heeft men gemeend de tegenstellingen tussen de verschillende klassen zonder meer te moeten blijven aanvaarden. Daar lag de waardevermindering van de munt rond 30%. De betekenis van een eenzijdig bestreven wordt dus uitgedrukt in een mate van inflatie.

Waar men, bewust of niet, de middenweg heeft aangehouden, was de inflatie het minste, in extreme systemen was sprake van een feitelijke inflatie, tot uiting komende in prijzen, dan wel in een veranderen van de muntwaarde t.a.v. het buitenland.

Wanneer je alleen maar de tegenstellingen verder blijft opvoeren tussen landen, ontstaat op de duur een oorlog. En die betekent dan : vernietiging. Om hiervan een voorbeeld te geven: Polarisatie ontstaat wanneer de RAF zegt: wanneer jullie niet naar ons wilt luisteren en ons gelijk wilt geven, zullen wij zoveel geweld plegen, dat jullie wel naar ons moet luisteren en ons gelijk wel moet erkennen.

Al snel ontstaat dan een situatie, waarin het geweld zozeer op de voorgrond komt, dat er geen plaats meer blijft voor argumenten. Geweld wekt dan geweld, zodat men niet alleen niet meer door anderen aangehoord zal worden, maar daadwerkelijk en met alle, zelfs onrechtmatige, middelen bestreden wordt. Terreur is geen argument, maar lokt contraterreur uit.

Op welk terrein je dan ook werkt en denkt, je moet nooit proberen te streven naar zo groot mogelijke tegenstellingen. Het besef, dat er tegenstellingen zijn op zich, is goed. Wanneer je je daardoor tenminste zo weet te oriënteren, dat je anderen leert ontmoeten op dat punt, waar practisch geen tegenstellingen zijn.

Er is altijd en in elke gemeenschap een punt van optimale kracht, mogelijkheid en ontwikkeling. Maar dit punt zal nooit het resultaat zijn van of behoren tot het gebied van een excessieve linkse of rechtse denkwijze en handelwijze, zal nooit deel uitmaken van een excessief materialistische of vergeestelijkte denkwijze. De grootste mogelijkheid ligt altijd op dat punt, waarop tegenstellingen elkaar kunnen ontmoeten en elkaars gerichtheid opheffen.

Door de veelheid van denkwijzen en bestrevingen zijn er op aarde maar kleine en nauw te omschrijven gebieden, waarop op een bepaald ogenblik werkelijke vooruitgang kan worden geboekt. En altijd is dit te danken aan een kompromis, wat velen tijdelijk of blijvend een oprechte samenwerking mogelijk maakt.

Wie het voorgaande kan aanvaarden, zal eveneens beseffen, dat het weinig zin heeft eigen gelijk steeds en bij voortduring aan anderen te verkondigen, zelfs al heb je werkelijk en geheel gelijk. Probeer liever te begrijpen, hoe de ander meent eveneens gelijk te hebben en zoek in uw beider denkwijze de punten, waarover enige overeenstemming mogelijk is. Alleen van daaruit is samenwerking en enig wederkerig begrip mogelijk.

Laat je eventuele punten van vergelijkbaar denken en handelen echter buiten beschouwing, dan is al snel het punt bereikt, waarop geen van de twee partijen nog werkelijk iets tot stand zal kunnen brengen. Wat stilstand betekent. Stilstand betekent gemeenlijk actieve uitgang en dat houdt weer in, dat men steeds fanatieker wordt. Tot men niet meer in staat is te beseffen, dat men met eigen denkwijzen en bestrevingen geheel buiten de werkelijkheid leeft en zo in feite zichzelf vernietigt, terwijl men alles, waarvoor men zegt te strijden, zelf aantast.

Is dit voldoende?

x Ik heb moeite met het denkbeeld, dat het kwade moet bestaan, omdat men zonder dit het goede niet zou kennen en waarderen. Ik vind, dat het slechte hierdoor te veel betekenis krijgt.

- Veel mensen hebben moeite daarmee, omdat zij denken:, wanneer het kwade er maar niet was, zou alles goed zijn. Maar dat is niet waar. Dan zou er in uw besef ook niets meer werkelijk goed kunnen zijn.

Stel eens, dat het alleen maar zomer met altijd maar hetzelfde mooie weer zou zijn. Denkt u niet, dat dit al snel erg vervelend zou worden? Het zijn de tegenstellingen, waardoor onze waarderingen ontstaan. En goed en kwaad zijn waarderingen en geen absolute waarden.

Waardering is juist mogelijk, gradatie is alleen mogelijk door de tegenstellingen, die ons begrip geven voor het bestaande. Goed en kwaad zijn grenzen, waarmee wij toestanden aanduiden, die ons begrip tegenover elkaar stelt.

De neiging tot dualistisch denken is ons allen ingeschaapen, omdat wij alleen op grond van tegenstellingen tot waardering en erkenning kunnen komen. Het jammer is, dat wij ons door onze waarderingen gelijktijdig vaak laten dwingen tot een eenzijdigheid van denken en handelen, die ons van de werkelijkheid en haar mogelijkheden vervreemdt. Dit is niet juist.

Het besef van tegenstellingen moet ons gelijktijdig duidelijk maken, op welke punten door ons iets bereikt kan worden en werkelijke vooruitgang van besef of ervaren denkbaar is.

Wat betekent, dat b.v. een maatschappij, die kiest voor een algeheel handhaven van een gekozen orde, daarmee gelijktijdig voor zich alle vernieuwingen en werkelijke maatschappelijke bereikingen steeds meer onmogelijk maakt.

De waarde van hetgeen men orde noemt, verdwijnt naarmate de mogelijkheid tot a-sociaal gedrag verdwijnt. Het feit, dat orde en niet ordelijk reageren naast elkaar kunnen bestaan, doet steeds meer nieuwe mogelijkheden en noodzaken realiseren.

Een werkelijke levende rechtsstaat kan alleen daar bestaan, waar ook onrecht bestaat. Een rechtsstaat, die geen tegenstellingen meer tolereert, is niet alleen in zich onrechtvaardig, maar wordt onmenselijk, naarmate regels de plaats in gaan nemen van menselijke reacties.

Zoals een waar geloof alleen te vinden is, wanneer er ook een andere vorm van geloof bestaat. Ook al zal een ieder voor zich zeggen: dit is waar, het andere is onjuist. De mogelijkheid van een onjuist kiezen, brengt je tot een bewuster beleven van je eigen geloof.

De mens is altijd geneigd om het andere kwaad te noemen.

Wanneer jullie nooit pijn zouden hebben, zouden jullie niet weten, wat het is om gezond te zijn. Zoals blijkt bij vele mensen, die altijd gezond waren en gezondheid eerst waarden, wanneer zij ziek worden.

Wat wil zeggen, dat een besef - en beseffen is de belangrijkste factor in het stoffelijke, zowel als in het geestelijk bestaan - alleen mogelijk is door de tegenstelling.

Je dient dus in feite dankbaar te zijn, dat er pijn en ziekte bestaan, al is het alleen maar, omdat je, met het bestaan daarvan gekonfronteerd, eindelijk zult beseffen, wat er verder nog mogelijk is.

Dan kom je pas tot een waarden, een beleven van hetgeen je bent en blijf je niet bij een onbewust ondergaan van het leven. Zo is een zelferkenning mogelijk en eerst hierdoor kom je verder.

Zeg mij dus nooit, dat goed en kwaad op een verschillende wijze beschouwd moeten worden. Zeg eerder: wat vanuit mijn standpunt negatief is, noem ik kwaad, het goede is voor mij positief. Dan ben ik het met u eens.

Stelt u echter, dat u alleen het goede moogt beseffen en aanvaarden, dan vindt u mij lijnrecht tegenover u. Want in dat geval leeft u alleen in een persoonlijk wereldje en al, wat u bent en doet heeft voor het geestelijk bestaan nog minder waarde dan een droom. Let wel: voor iemand, die alleen het kwade wil doen en beleven, geldt precies hetzelfde.

Maar dáár, waar de mengeling van het voor ons goede en voor ons kwade voert tot een besef van ons eigen bestaan, zullen wij de kracht, waaruit beide grenzen zijn voortgekomen, eveneens beter beseffen en komen wij verder.

Mensen, die de gehele kosmos zien als een strijdperk tussen God en duivel, weten niet, wat God werkelijk is. Want een Alschepper, die een tegenstelling schept tot zichzelf: alwetend als Hij is en deze dan bovendien een macht verleent die gelijk is aan zijn eigen macht - wat men op grond van de uitlatingen van sommige gelovigen schijnt te veronderstellen - is volgens mij een God, die in zijn Schepping niet waarlijk almachtig is.

Slechts indien wij zeggen: er is één Kracht, waaruit beiden voortkomen, hebben wij in die kracht te maken met een werkelijke Schepper, die almachtig enz, kan zijn, zoals wel gesteld wordt. Dan hebben wij te maken met een God, die Liefde schept, maar deze gelijktijdig kenbaar doet worden door het scheppen van het tegendeel, zoals Hij alles kenbaar maakt door tegenstellingen.

Ziende, hoe belangrijk voor ons bewust bestaan het besef is, kun je dan niet anders zeggen dan: het is goed, dat er goed en kwaad is, dat er tegenstellingen bestaan. Want zonder dit zou ik mij nooit bewust kunnen worden van de kracht, van waaruit ik leef.

x U legt de nadruk terecht op juist beseffen. Maar juist handelen brengt heel wat moeilijkheden met jezelf en met anderen.

- Het bereiken van een waar besef betekent tevens, dat al je handelen mede op dit besef zal zijn gebouwd. Gelijktijdig dien je echter te begrijpen, dat anderen mogelijk een gelijksoortig besef nog niet bezitten en daarom ook niet, zoals u

moeten handelen.

Besef omvat tevens op de duur begrip voor je eigen uniek zijn, je zuiver persoonlijke relatie met die kosmos en de kracht, waaruit die voortkomt.

Zolang je handelt volgens besef, maar alleen voor jezelf en vanuit jezelf, zal er geen werkelijke konfliktsituatie met anderen. Je bepaalt alleen, vanuit welk standpunt jij de voor een mens onvermijdelijke relatie met anderen, met de gemeenschap, aangaat, maar aanvaardt dezen, zoals zij zijn.

De bewuste zal nimmer zeggen: ik weet, dat ik gelijk heb, dus moeten allen mij ook gelijk geven, ik leef juist, dus zullen alle anderen moeten gaan leven, zoals ik doe. Je erkent innerlijk, wat voor jou juist is, en drukt dit uit in daden, die anderen geen dwang op leggen.

Helaas zullen mensen, die ook maar denken, dat zij iets juist weten, geneigd zijn anderen te benaderen en hun inzichten met alle middelen op te dringen. Indien u beseft, hoeveel groepen hun eigen visie op hetgeen juist is, op willen dringen aan de gehele wereld en welke middelen zij daartoe gebruiken, zult u met mij eens zijn, dat dit tot waanzin voert. Ook op politiek en economisch gebied zou ik u vele voorbeelden kunnen geven van deze onjuiste en op beperkt bewustzijn wijzende mentaliteit.

Handel dus alleen zelf zo juist mogelijk volgens de waarheid, die je beseft of meent te beseffen en pas je steeds weer in je gedrag aan aan het bereikte besef. Dan zullen de conflicten tot een minimum beperkt blijven.

Trouwens, de grootste en wreedste conflicten op de wereld stammen steeds weer van mensen met een besef, die alle anderen willen dwingen naar hun besepte waarheid te leven, maar daardoor zelf er kennelijk er niet aan toe komen dit te doen.

En dat was het dan. Ik heb getracht alles zo duidelijk en eenvoudig mogelijk te zeggen. Indien u het er niet mee eens bent, kunt u er altijd nog eens over na gaan denken. En onthoudt daarbij: de waarheid, die ik spreek, is mijn waarheid. Zij heeft niet de uwe te zijn. Maar erken a.u.b. wel, dat in mij, voor mij en door mij deze waarheid bestaat.

Misschien dat u dan, uitgaande van uw eigen waarheid, een punt kunt vinden, waarop ook voor u een samenwerking tussen stof en geest meer mogelijk wordt.

Ik dank u voor uw aandacht en wens u een goeden avond.

(bekort)

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Ook in dit tweede deel kunt u een onderwerp stellen.

x Wij zouden graag horen, wat u belangrijk acht. Eventueel de achtergronden van de huidige ontwikkelingen of zo iets.

- Daarover is de laatste tijd al veel gezegd. Maar laat ons eens proberen enkele lijnen in de huidige ontwikkelingen te volgen.

Wanneer u uw wereld eerlijk beziet, is op het ogenblik een ding zonder meer zeker voor u: U gaat een onrustige tijd tegemoet.

Het is bijna onvermijdelijk, dat b.v. Israel in de komende tijd in grote moeilijkheden komt te verkeren. Israel zal waarschijnlijk in maart en even waarschijnlijk in de periode oktober - november van het volgende jaar zich aan meer omvattende reeksen oorlogshandelingen niet kunnen onttrekken.

Wat meer is: de kans is groter dan voorheen, dat ook grotere staten zich nu met dit konflikt op een meer directe wijze zullen gaan bemoeien.

Wat trouwens ook geldt voor Z. Afrika waar een niet al te indirect ingrijpen vanuit de Usa denkbaar wordt, waarschijnlijk reeds in de eerste maanden van het volgende jaar.

Zo bezien zeg je: mensenkinderen, waar gaat dat naartoe? Overal waar je maar kijkt, zie je meer en meer geweld. Mensen komen in oproer, protesten ontaarden overal meer en meer in omvattende vechtpartijen. Vernielingen enz. nemen hand over hand toe. Op dit gebied kunt u niets noemen, of je moet er aan toevoegen: dat komt zeker wel.

Ik wil proberen in die ontwikkeling een lijn te trekken. De konklusies, die ik trek, staan in mijn ogen vast, ofschoon het mij daarbij eerder om de tendenzen dan om de feiten gaat, zoals u wel zult begrijpen.

Voor mij staat het wel vast, dat het niet goed gaat met de relaties, die men pleegt aan te duiden met "sociale ontwikkelingen".

Wanneer je al te sociaal wordt, word je in feite weer a-sociaal. Iets, wat in uw wereld en land nog niet voldoende wordt beseft. Het betekent, dat er steeds meer groepen zullen komen in de maatschappij - dit geldt voor de gehele wereld, zo goed als uw land, zelfs voor z.g. derde landen - die zeggen: Wij willen onze zin hebben en zijn bereid daartoe geweld te gebruiken.

Hoe het moet gaan, zo zal men zeggen, kan ons niets schelen. Wij vinden het verkeerd en wat het moet kosten en wie die kosten moet dragen, kan ons ook niets schelen. Wij zullen zo nodig met alle middelen onze zin doordrijven.

Dit betekent, dat de tegenstellingen in de maatschappij, maar bij grotere groepen zeker ook intern, steeds groter worden. Kijk maar eens naar Jimmie Carter. Het is wel duidelijk, dat die man reeds nu in moeilijkheden verkeert. Maar wanneer je februari volgend jaar beziet, worden die moeilijkheden weer veel groter. Want in die dagen zal weer een groot schandaal uitlekken over mensen, die Jimmie hoogst persoonlijk gepousseerd heeft.

Onwillekeurig verzucht je dan: wanneer die man het nu maar vol kan houden. Wanneer hij het uithoudt tot oktober van het jaar, kan hij veel goeds bereiken. Maar de kans, dat hij ondertussen verdwijnt of mogelijk zelfs vermoord wordt - die kans zit er wel degelijk in - is wel heel erg groot.

De mensen willen geen werkelijke sociale ontwikkeling. Wat zij in feite willen is alleen maar: hun zin krijgen. Daarbij beseft men veelal zelf niet, waarom men bepaalde zaken nastreeft.

De komende tijd toont een lijn, die voor mij wel heel sterk spreekt: het onvermogen van de mensen om eigen beperktheid

van handelen en inzicht te begrijpen.

Dit geldt voor Vorster zo goed als voor de rode wijven. Ik vind het leuk, dat de laatsten zich zo noemen. Ik zou nooit het lef hebben gehad hen zo te noemen. Maar wanneer je hoort, hoe zij zich soms menen te moeten uiten, hebben zij toch wel gelijk en dragen zij hun naam terecht.

Het onbegrip t.a.v. eigen werkelijke drijfveren voorkomt in de meeste gevallen ook, dat anderen begrip kunnen krijgen voor het standpunt van dergelijke groepen.

Dat maakt de zaken veel moeilijker, dan nodig is. Zo heeft Vorster b.v. lang niet zoveel ongelijk, als men hier te lande wel schijnt te denken. In zijn methoden faalt hij, zeker. Maar zijn doelstellingen op zich zijn zeker niet geheel verkeerd, zijn standpunten zeker niet allen geheel onjuist.

De man is echter niet in staat duidelijk te maken waar het hem om gaat, daar hij de moed niet heeft zijn vroeger luidruchtig ingenomen standpunt te verhelderen op een wijze, waarin zijn volgelingen mogelijk een spoor van zwakte zouden zien.

Het betekent, dat de man tegenstellingen oproept, die hem en waarschijnlijk vele anderen zullen gaan vernietigen. Wat vervelend is voor Vorster, maar evengoed voor de anderen, blank en kleurling.

Op 't ogenblik, dat de blanke in Zuid-Afrika zijn gezag verliest, is er bijna geen mogelijkheid, ongeacht het aantal intellectuele kleurlingen en naturellen, dat in dit land woont, de zaken draaiende te houden.

De ene z.g. aanvoerder zal nog harder gaan schreeuwen dan de ander en wie het hardste schreeuwt en moordt, zal menen daardoor de meest kapabele leider te zijn.

De kans is zeer groot, dat, wat van het zakenleven en de productie nog blijft bestaan, gevoerd wordt op een wijze, die doet denken aan een parlementaire democratie met fascistische eigenschappen.

Maatschappelijk zou dit erg jammer zijn, want veel zou ten ondergaan en elke ondergang zou gewroken worden op onschuldigen. De verwarring zal steeds meer onderlinge strijd veroorzaken.

Een soortgelijke invloed werkt trouwens ook in Rusland. Hier staat men aan de grens van grote veranderingen. Er zijn reeds enkele kleine zuiveringen geweest. Kijk je naar de lijn, die in deze werkingen schuil gaat, zo blijkt, dat men te maken heeft met een herhaling van de invloeden, die aan het werk waren kort voor de revolutie in 1917, zowel als in de jaren 1923-1924.

De toen opgetreden reeksen van invloeden herhalen zich en beïnvloeden de gedragingen. Wat betekent, dat dezelfde revolutionaire tendens zich herhaalt.

Het lijkt mij zonder meer duidelijk, dat een land zoals Rusland, gezien 't daar heersende systeem, zo goed als eens Duitsland, geen werkelijke revolutiemogelijkheid biedt: tot een werkelijke en algehele revolutie kan het pas komen, wanneer er een oorlog komt.

Eerst dan kunnen de nodige spanningen tot uiting komen en krijgen ook meer mensen de beschikking over wapens, zodat er ondanks het staatsgeweld werkelijk iets kan gaan gebeuren.

Daarom zal in deze fase de strijd voornamelijk aan de top

worden gestreden. Daar worden dus vooraanstaande mensen, en waarschijnlijk zelfs de topfiguren, in het komende jaar weg gemanoeuvreed. Eén zal wel aan hartzwakte gaan en daarna zal een ander naar ik vermoed zich wel om gezondheidsredenen terugtrekken.

Op die manier verandert ook daar wel het een en ander. Maar wat is hier het meest kenmerkende? Niemand, zowel degenen, die nu aan het bewind zijn als degenen, die dadelijk aan het bewind komen, zijn in staat hun bedoelingen en mening aan anderen duidelijk te maken.

Ook hier is het voornamelijk het misverstand, dat de volgens mij niet al te gunstige ontwikkelingen forceert. Ik denk zelfs aan de mogelijkheid, dat het daardoor komt tot een direct of mogelijk iets meer indirect ingrijpen van Rusland in Yougoslavië en Albanië, om een voorbeeld te geven. Want volgens mij is 1978 het jaar, waarin dit, zij het tegen het einde van het jaar, grote kans maakt te gebeuren.

De invloeden, die schijnen te zorgen, dat de mensen elkaar steeds minder goed begrijpen, zorgen waarschijnlijk ook voor een toenemen van de tegenstellingen tussen landen en groepen en daarbij voor een steeds grotere onredelijkheid in alle reacties.

Dit impliceert, dat de maatschappij in dit jaar in vele opzichten sterk gaat veranderen. De maatschappij kan onder dergelijke omstandigheden volgens mij alleen maar meer- hoe noemt u dat - rechts worden.

Wat betekent, dat men meer gaat hechten aan macht en gezag dan aan recht. Een ontwikkeling, die zich overal op de wereld zal voordoen, of u nu kijkt naar Frankrijk, naar Engeland, Italië de Usa, of Oostblok-landen, de tendens is overal ongeveer hetzelfde.

Dan kijk ik ook naar een tweede lijn, die wel zeer wonderlijk aandoet en mogelijk een tegenwicht kan gaan vormen voor de door mij tot nu toe gevolgde lijn van misverstand en verwarring: De lijn van geestelijke ontwikkelingen en reacties.

Er zal sprake zijn van een sterke toename in de belangstelling voor geloof, in welke vorm dit dan ook optreedt. Dus voor esoterische scholen, oosterse wijsheid, zogoed als kerken, spiritisme en was dies meer zij.

Over de gehele wereld neemt de belangstelling voor en de betrokkenheid bij deze zaken in bijna gelijke mate toe. Een toename van belangstelling in dit jaar van 10 tot 15% gemiddeld voor elke kerk, elke geloofsrichting is denkbaar.

De mensen worden innerlijk kennelijk beroerd, zij hebben behoefte aan verduidelijking en zoeken die in geestelijke waarden. Helaas was, bij dergelijke ontwikkelingen in het verleden, duidelijk, dat de mensel zo kunnen reageren, maar dat er in feite niets belangrijks gebeurt.

Het kan nu misschien een tijdje lang erg leuk of goed lijken, met eelt op je knieën te bidden, of met een kaal hoofd op de tocht te staan, terwijl je Hara Krishna roept, maar wanneer totaal niets gebeurt, komt er een ogenblik, dat je zegt: daar krijg ik nu toch werkelijk genoeg van.

In het komende jaar zullen echter steeds meer mensen hun eigen richting door opvallende fenomenen bevestigd zien. Geestelijke krachten en machten gaan zich steeds sterker ook in

uw wereld manifesteren. Het jammere daarbij is alleen, dat niemand, ook de leiders van de sekten enz. niet, weet, wat hij daarmee moet gaan beginnen.

Er zal een grote mate van misverstand door kunnen ontstaan, dank zij het feit, dat men de werkelijke relatie niet kan begrijpen en zeker niet kan aanvaarden, dat vele geestelijke wonderen zoiets zijn als autoöngelukkig: Zij zijn het doel van het verkeer zeker niet, al komen zij daaruit ook voort. Het gaat in feite om verplaatsing.

Zo is geestelijke kracht en ontwikkeling er niet om een mirakel te ontwikkelen ... Ik heb in mijn tijd trouwens heel wat mirakels gekend, die Nu ja. Bij de geestelijke krachten gaat het in ieder geval niet om het tot standbrengen van wonderen, maar om een geestelijke ontwikkeling mogelijk te maken.

Ik heb het gevoel, dat in de komende periode de geestelijke ontwikkeling, mede door vreemde verschijnselen, soms direct strijdig schijnt te zijn met alle stoffelijke ontwikkelingen. Toch zullen de mensen volgens mij door die geestelijke krachten veel kunnen bereiken. Wanneer zij leren daarvan een meer praktisch gebruik te maken, zullen zij in de wereld van de stof hiermede heel wat dingen waar kunnen maken, die in de vastgelopen situatie anders niet meer haalbaar zijn.

Wanneer je praktisch bent, zul je dank zij de geestelijke krachten en ontwikkelingen ook beter beseffen, wat je wel en wat je niet kunt doen. Dan kun je een dissident zijn - dus iemand, die het ergens niet mee eens is - ook zonder jezelf in gevaar te brengen door te zeggen, wat je denkt. Je bereikt dan vaak betere resultaten met minder gevaar, wanneer je je denkbeelden alleen maar uitstraalt.

Je kunt dan b.v. ook een revolutie in een bepaalde wetenschap tot stand gaan brengen door niet je geestelijk weten te demonstreren, maar eenvoudigweg je inspiraties te gebruiken als basis voor een schijnbaar geheel wetenschappelijke benadering.

Heel wat veranderingen zitten, dank zij deze meer naar geestelijke waarden voerende invloed, er wel degelijk in, ondanks alle gevaren en tegenstellingen. En gelukkig is dit een lijn van invloed en ontwikkeling, die langer doorloopt dan de eerste.

De lijn van de verwarringen loopt hoogstens tot 1980 - '81. Wat betekent, dat er in die tijd sprake is van bepaalde gevaren, stoffelijke spanningen, economische problemen, politieke strijd. Maar wanneer de jaren, die ik noemde, naderbij komen, worden, zover ik dit kan overzien, juist deze geestelijke krachten sterker.

Ik mag het als volgt formuleren, denk ik: Tegenover de bijna onmenselijke organisatie komt steeds meer de broederschap tussen de mensen te staan. Maar deze toenemende broederschap ontnemt macht aan die onmenselijke organisaties, wat dezen niet bepaald op prijs zullen stellen.

Ik voorzie dan ook een gevarenperiode van rond 1981 tot 1984. Niet alle gevaren zullen geheel voorkomen kunnen worden, niet alle strijd kan verhinderd worden. Maar de omvang daarvan zal hopelijk beperkt blijven.

Zeker is, dat na deze tijd er sprake is van een mensheid,

die niet meer direct aanspreekt op het gezag en de propaganda, die door machthebbers gemaakt wordt.

Mensen, die een innerlijk besef bezitten, hebben te maken met iets, wat voor hen zo belangrijk en zo direct beleefbaar is geworden, dat zij eenvoudig een medemens niet meer kunnen haten, alleen omdat anderen beweren, dat die gevaarlijk en slecht is. Zo min als zij nog bereid zullen zijn anderen te doden, omdat anderen beweren, dat dit nodig is voor het land of iets anders. Zelfs zullen de meeste mensen niet meer bereid zijn te staken, omdat anderen beweren, dat daarmee de rechten van de arbeiders verdedigd worden. Men zal dergelijke bewering eerst zelf en volgens eigen weten nagaan, voor men zelfs maar reageert. Bovenal zal men zelf een beslissing nemen en zich niet door aantallen of woorden laten beïnvloeden daarbij.

Dat is het begin van een ontwikkeling, die een tweede gevarenpunt met zich brengt, liggende tussen 1987 en 1990. Het zal hierbij gaan om een konflikt tussen de werkelijke macht, vertegenwoordigd en geschapen door de broederschapsgoedens onder de mensen, die steeds sterker worden en het nog steeds bestaande administratieve en technologische gezag.

Ook hier bestaat het gevaar wel degelijk, dat men als laatste redmiddel eigen gezag zal proberen te handhaven tegen de massa door het uitlokken van oorlogen en het plegen van oorlogshandelingen door middel van de enkele getrouwen, die de oude macht nog aanhangen. Een wereldoorlog is theoretisch mogelijk als gevolg van dit alles, maar ik kan niet geloven, dat men ondanks mogelijke pogingen in die richting, dan nog de kans heeft in zijn opzet te slagen en een werkelijke en de wereldomvattende golf van geweld te veroorzaken.

Wat ons brengt tot de menselijke ontwikkeling. Op het ogenblik zijn de sociale ontwikkelingen in feite niet veel meer dan een poging, van bovenaf de verhoudingen tussen de mensen dermate te regelen en beïnvloeden, dat degenen, die nu aan de macht zijn, daarin voordeel vinden en met het bereikte resultaat voor zich tevreden kunnen zijn. Vooral theoretisch tevreden.

Trouwens, heel wat mensen zijn tevreden, wanneer wij hun theorieën maar door kunnen voeren, zelfs wanneer al snel blijkt, dat hun berekeningen niet werkelijk opgaan.

Op het ogenblik roept men om actiegroepen, wil men de burgers activeren. Maar activeren is pas werkelijk zinvol, wanneer de mensen werkelijk geheel achter een bepaald plan staan. En deze bewuste verbondenheid kan alleen ontstaan, wanneer zij niet alleen maar opponeren tegen iets, maar wel degelijk ook andere mogelijkheden kennen en een zuiver beeld hebben, van hetgeen zij nastreven. Het scheppen van een alternatief vanuit de massa zal in de komende jaren steeds meer op de voorgrond komen.

Zeker is echter ook, dat een dergelijke oppositie bij de machthebbers in steeds sterkere mate verzet uit zal lokken. Nu zal men in vele gevallen als autoriteit zichzelf door kunnen zetten, zelfs wanneer gelijkwaardige of betere alternatieven worden gegeven.

Ik meen echter, dat die mogelijkheid zo lang niet meer zal bestaan. Het zal steeds moeilijker worden voor de massa beslissingen te nemen en haar "om"eigen bestwil" leiding te geven.

Men zal niet meer zeggen: wanneer de sociale werker dit of dat goed acht, kunnen wij dit wel gaan doen en nog minder aanvaarden, dat anderen beslissingen nemen, waarin men niet betrokken wordt, terwijl men daarbij toch groot belang heeft. De massa zal eerder stellen: wij voelen dit zo aan, dit is volgens onze gegevens en mogelijkheden te doen en de sociale werker of autoriteit, die daaraan niet mee wil werken, kan voor ons beter ergens anders naar toe gaan. Desnoods lopen naar een plaats, waar het heel erg warm is.

Deze veranderingen voltrekken zich volgens mij in de komende 10 jaren reeds. Wanneer steeds meer mensen gaan samenwerken in ware menselijke broederschap zal volgens mij ook een ieder een eigen functie vinden. Wanneer 'n architect zegt, dat een bepaald probleem volgens hem zo opgelost moet worden, komt er mogelijk een huisvrouw bij, die zegt: je vergeet de keuken. En dan als deskundige aanvaard wordt, zover het keukens betreft.

Dat betekent in het begin, dat er een soort praat-democratie ontstaat, waarbij een ieder een woordje mee wil spreken. Op de duur erkent men echter, wie over wat iets zinnigs kan zeggen. Het opvallende is, dat men ook bereid is naar elkaar te luisteren. Op het ogenblik lijkt het vaak eerder een kletsdemocratie, waarbij een ieder wil spreken en niemand werkelijk wil luisteren, tenzij hij gelijk krijgt.

De lijn van een geestelijke ontwikkeling, die voert tot een zuiverder beleefde menselijke broederschap, is volgens mij de lijn, die de meeste hoop biedt. Er zullen economische moeilijkheden komen, natuurlijk. Zo zal men u het volgende jaar steeds weer vertellen, dat het beter gaat in de hoop zo te voorkomen, dat u begrijpt, dat het steeds slechter gaat. Een aantal van een kwartmiljoen werkelozen lijkt mij echter in de helft van '78 zeer wel mogelijk. Eerst in 1979 kunt u volgens mij op dit gebied veranderingen verwachten en die zullen dan nog niet heel erg groot zijn. Moeilijkheden in de EEG lijken mij in 1978 ook al niet te vermijden.

Ook dit zal de mensen echter helpen te begrijpen, dat zij samen moeten werken. Het heeft dus zijn voordeel. Wat maar een grove schets is in enkele lijnen. Maar al lijkt het u stoffelijk een nogal pessimistische prognose, u moet beseffen, dat men pas wanneer de tijden weer beter worden, zal beseffen, hoe slecht men het heeft gehad. Terwijl de zaken nog lopen bemerkt men alleen, dat men zich nog kon redden en vindt men zichzelf erg handig.

Denk dus niet, dat het zo heel erg zal worden. Er is een werking van geestelijke aard, die zeer veel compenseert van de stoffelijke chaos, die onvermijdelijk lijkt te zijn. Waar mensen onderling, vrij en op geheel vrijwillige basis elkaar meer gaan helpen, daar doen de andere dingen veel minder terzake en worden systemen en geweld terzijde gedrukt door een toenemende medemenselijkheid. Ook het geestelijk besef wordt hierdoor sterker, zodat men beter weet, wat mogelijk en nodig is. Uiteindelijk is de ontwikkeling er een, die zoveel goeds brengt, dat het andere minder ter zake doet.

Goeden avond.

(bekort)

d.d. 28 oktober 1977

-0-0-0-0-0-